

69. Bóg stwarzając świat nie bazował na materii

Dzięki temu, udowodnimy, że Bóg, stwarzając rzeczy, nie potrzebował materii, z której miałby je uczynić. Żaden bowiem działacz nie potrzebuje do swego działania tego, co przez swoje działanie sprawia. Na przykład budowniczy potrzebuje do swojego dzieła kamieni i drewna, gdyż nie może ich utworzyć swoim działaniem; domu jednak nie potrzebuje, bo właśnie go swoim działaniem sprawia. Otóż materia musiała zostać sprawiona działaniem Bożym, gdyż wykazaliśmy, że wszystko, co w jakikolwiek sposób jest, w Bogu ma przyczynę swego istnienia. Pozostaje zatem przyjąć, że On w swoim działaniu nie bazuje na materii. [...]

71. Przyczyną zróżnicowania rzeczy nie jest zróżnicowanie materii

Jasno też wynika z powyższego, że przyczyną zróżnicowania rzeczy nie jest zróżnicowanie materii. Wykazaliśmy bowiem, że działanie Boże wyprowadzające rzeczy do istnienia nie zakłada uprzedniej materii. Otóż przyczyna zróżnicowania rzeczy tylko wówczas wynikałaby z materii, gdyby bez uprzedniej materii nie mogły one zaistnieć, tak że w zależności od zróżnicowania materii otrzymywałyby one różne formy. Zatem materia nie jest przyczyną zróżnicowania w rzeczach, jakie Bóg stworzył. [...] (str. 77-79)

98. Argument, jakoby ruch istniał odwiecznie, i jego rozwiązanie

[...] Odpowiedź powyższą można odnieść również do przestrzenności świata. Nie należy bowiem pytać, dlaczego Bóg umieścił świat w tym oto miejscu, a nie wyżej albo niżej lub w innym położeniu, gdyż poza światem nie ma miejsca. To natomiast pochodzi z woli Bożej, że nadał On światu cielesnemu taką ilość, iż żadna jego część nie znajduje się poza tym oto miejscem, choćby nie wiem jak różnicować jego położenie. Chociaż jednak nie było czasu przed światem, to przecież posługujemy się takim sposobem mówienia, że powiadamy, iż zanim świat powstał, nie było nic prócz Boga, albo że poza światem nie ma żadnego ciała. Wyrażenia „przed” i „poza czasem” czy „miejscem dotyczą wyłącznie wyobraźni. (str. 117)

Św. Tomasz z Akwinu, *O wierze* (Compendium theologiae), Klub Książki Katolickiej, Poznań, 1999.